

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
د لوروزده کړو وزارت
بُست پوهنتون
علمي معاونیت
د کیفیت د تضمین او لورواوي امریت

د بُست پوهنتون علمي (اکاډميکي) خپلواکي پالیسي

کال: ۱۳۹۹ - وری (سنبله)

لړلیک

أ _____ سریزه

ب _____ ددي موضوع اهمیت او اړتیا

ب _____ عمومي موخه

ب _____ څرگندي موخي

1 _____ لومړی فصل

1 _____ د بُست پوهنتون د علمي خپلواکي پالیسي

3 _____ دوهم فصل

3 _____ په بُست پوهنتون کي د علمي خپلواکي سره مخالف موارد (توکي)

4 _____ دریم فصل

4 _____ په بُست پوهنتون کي د علمي خپلواکي اړتیاوي

سريزه

د علمي خپلواکۍ په اړه د لوړو زده کړو بنسټونو د قانون د (۱۱) بند په (۳) ماده کې په صراحت راغلي دي.

د لوړو زده کړو وزارت پدې عقیده دی چې اکاډمیک بنسټونه (پوهنتونونه/د لوړو زده کړو مؤسسې) پرته د علمي خپلواکۍ څخه نسبي کولای چې پرمختګ وکړي. ځکه څلويښت کلني جگړې د لوړو زده بنسټونو (پوهنتونونو/د لوړو زده کړو مؤسسو) علمي خپلواکۍ ته زښت زیات زیان اړولی دی.

په یوه ټولنه کې چې څومره علمي خپلواکۍ ته په درنه سترګه وکتل سي، د علمي خپلواکۍ په مخ کې پراته خنډونه ليري او پراخي سرچیني د روڼ آندي طبقې په ځانګړي توګه استادانو او زده کړيالانو (محصلانو) په واک کې ورکړل سي په همپاګه کچه د تقلید ځای نوښت او ابتکار خپلوي او په استادانو او محصلینو کې د نویو نظریو، کټورو او موثرو علمي څیړنو له لارې د ټولني د ودې او پرمختګ په وړاندي د مسولیت احساس را پیدا کيږي.

علمي خپلواکي ددې باعث کيږي چې په علمي بنسټونو (پوهنتونونو/د لوړو زده کړو مؤسسو) او درسي ټولګيو کې د موثرو آزادو بحثونو او خبرو اترو فضا رامخته کړي. د علمي کنفرانسونو وړاندي کولو، علمي سمینارونو په لاره اچولو، زده کړه ایزو ورکشاپونو، علمي څیړنو، د کتاب ویلو (مطالعي) فرهنگ ته د ودې ورکولو او په انټرنیټي علمي سایټونو کې مشغولیدلو، د مقالو او کتاب لیکلو، علمي نیوکي او علمي آثارو شنني او خپرولو او د وخت د غوښتنې سره سم د نوي پوهې په تولید کې د ونډې اخیستلو ځای و اوسي. د لوړو زده کړو په بنسټونو (پوهنتونونو/د لوړو زده کړو مؤسسو) کې دداسې فضا شتون د علمي بنسټونو نه د باندې پر ټولنیزو بهیرونو اثر غورځوي او له مادي او معنوي پلوه د ټولني د پرمختګ سبب ګرځي؛ برعکس که یاده فضا شتون و نه لري او یا هم محدوده وي په ټولنه کې نه یوازي دا چې علم وده او پرمختګ نه کوي ورسره به ټولنه له مادي او معنوي پلوه شاته پاتي سي.

ددې اصل په نظر کې نیولو سره بڼست پوهنتون د اکاډمیکي آزادۍ اصل ته په درناوي او د کیفیت د تضمین او اعتبار ورکوني محترم ریاست د کیفیت د تضمین او اعتبار ورکوني د یوولس گونو معیارونو د بڼه تطبیق په پار دغه پالیسي ترتیب کړې ده.

پدې پالیسي کې داسې کړنې شتون لري چې درانده استادان او ګران محصلین کولای سي هغه په خپلواکه توګه د کوم محدودیت پرته ترسره کړي او داسې موارد (توکي) هم پکښې شتون لري چې درانده استادان او محصلین یې په ترسره کولو کې خپلواک ندي او محدودیت لري. پر همدې اساس که علمي خپلواکي په سمه توګه تعبیر او تفسیر سي د درندو استادانو او محصلینو یا په بله معنی د علمي ټولني د پرمختګ سبب کيږي؛ اما که چیرې علمي خپلواکي په سمه توګه تعبیر او تفسیر نه سي برعکس ټولنه د بربادۍ خواته کشکاري

ددي موضوع اهميت او اړتيا

د لوړو زده کړو په بنسټونو (پوهنتونونو/د لوړو زده کړو مؤسسو) کې علمي خپلواکي د ضروري اړتياوو څخه شمېرل کېږي او د علمي بنسټونو د پرمختګ باعث ګرځي، په خواشينی سره کله نا کله په علمي بنسټونو کې داسې سرغړونې کېږي چې استاد، محصل او همدارنګه علمي بنسټونه د هغوي په سبب زیانمن کېږي. بیا دغه پالیسي په پوهنتون کې د علمي خپلواکي د بنسټيز کيدو په موخه ترتيب سویده.

عمومي موخه

په پوهنتون کې د استادانو او رهبري له لوري د لوړ کیفیت تدریس او څېړنو لپاره د ریښتني علمي فضا رامنځته کولو په منظور د یو قوي هوډ او روحيې پیدا کیدل چې پوهنتون د وخت د غوښتني سره سم د نوي علم په تولیدونکي بنسټ باندي بدل کړي.

څرګندي موخي

1. په پوهنتون کې د علمي خپلواکي د مفاهیمو بنسټيز کیدل.
2. په پوهنتون کې د علمي خپواکي د مخالفو توکو په نښه کول.

لومړی فصل

د بُست پوهنتون د علمي خپلواکي پالیسي

پدې پالیسي کې لاندې موارد په پام کې نیول سويدي.

لومړي ماده

بُست پوهنتون د علمي خپلواکي اصل ته ژمن او ورته درناوي لري. پر همدې اساس درانده استادان او کران محصلین کولای سي چې د پوهنتون دننه او بهر په ټولو علمي بحثونو او ناستو کې د هر ډول ویري پرته گډون وکړي.

دوهمه ماده

علمي خپلواکي په بُست پوهنتون کې د شخصیتونو وده چې د علمي بنسټونو له موخو څخه یوه ده رامنځته کوي.

دریمه ماده

علمي خپلواکي د علم، پوهې او تربیې د فلسفې او عقلاني ژمنو د لرلو په تړاو د علمي کادر د هر غړي حق تثبیتوي؛ دا کړنه د لوړو زده کړو د سیستم د فکري او عقلاني یو موټي والی په ساتني عام ولس ته خدمت کوي.

څلورمه ماده

علمي خپلواکي د علمي کادر غړو او محصلانو ته دا حق ورکوي چې خپل نظریات په شفاهي، لیکلي او الکترونيکي بڼه د پوهنتون دننه او بهر د ویري او ډار څخه پرته بیان کړي پدې شرط چې نورو ته د زیان رسولو او شخصیت وژني سبب و نه گرځي.

پنځمه ماده

د علمي کادر غړي باید له مسلکي پلوه د اړتیا ترکچې صلاحیت او اکاډمي ولري او د لوړو زده کړو د نظام او خپلي تخصصي رشتي پر وړاندې ریښتني و اوسي.

شپږمه ماده

علمي خپلواکي د علمي کادر غړو او محصلانو ته دا حق ورکوي چې د عامه گټو په پام کې نیولو سره څیړنه وکړي او د خپلو څیړنو پایلي په آزادانه توگه بیان کړي.

اوومه ماده

پوهنتون د علمي خپلواکي په ساتنه او ملاتړ د علمي څیړنو هغه پایلي چې د ټولني گټې نه زیانمنوي پرته د سانسور او ایدیت څخه خپروي.

اتمه ماده

پوهنتون هیڅ سیاستوال او چارواکي ته د استادانو په علمي څیړنو کې د لاسوهني او خپلو سیاسي عقایدو او نظریاتو د تحمیل اجازه نه ورکوي

نهمه ماده

پوهنتون د علي خپلواکي پر بنياد د اداري د پاليسيو او وړانديزونو سره د علي کادر د غړو او محصلينو د منطقي او پر دلایلو ولاړ مخالفت او عدم موافقي د نه شتون په تړاو ددوي له دريځ څخه ملاتړ کوي.

لسمه ماده

علي خپلواکي استادانو او محصلانو ته دا حق ورکوي چې خدای مکره که د دوي حق تلف سي او يا هم د بي حرمتي به سبب ددوي شخصيت زيانمن سي د تاوان (خساري) طلب او حيثيت د اعادي غوښتنه کولاي سي.

يوولسمه ماده

علي خپلواکي استادانو او محصلانو ته دا حق ورکوي چې د يو کورس (مضمون) د موادو په محتوا کي د کار د بازار د اړتيا مطابق د تغيراتو او تعديل غوښتنه او وړانديز وکړي.

دوولسمه ماده

علي خپلواکي استادانو او محصلانو ته حق ورکوي تر څو يو د بل د نظرياتو پر وړاندي و دريږي او يو بل ته په سالمه توگه چلنج ورکړي او ددې کار په وجهه محکوم، تهديد او و نه رتل سي.

ديارلسمه ماده

علي خپلواکي د ارزيايي او محصل ته د نومرو د ورکړي د تثبيت په برخه کي د استاد له دريځ څخه پدي شرط چي غير مسؤلانه، غير عادلانه او د ارزيايي د معيارونو سره په ټکر کي نه وي ملاتړکوي. د فرد او پوهنتون حق د علي معيارونو د ساتني په غرض محترم گڼي.

څوارلسمه ماده

علي خپلواکي د علي کادر غړو ته حق ورکوي چې د ورسپارل سوي مضمون د تدريس ميتود، د مضمون محتوا ته په کتوسره و ټاکي.

پنځلسمه ماده

محصل ته د علي خپلواکي سره سم دا حق ورکول کيږي چې د هغو پريکړو او تصاميمو په اړه کوم چي دوی ورڅخه متاثره او ورباندي تطبيقيږي خپل نظر څرگند کړي او د تصاميمو په نيولو کي ددوي نظريات په پام کي ونيول سي.

شپاړسمه ماده

علي خپلواکي محصلينو ته حق ورکوي چې د نظم او ډسپلين په کميتو کي غړيتوب ولري او د يادو کميتو د تصاميمو د روڼتيا په اړه ډاډ ترلاسه کړي.

اوولسمه ماده

علمي خپلواکي محصلينو ته حق ورکوي ترڅو د استادانو د تدريس د کيفيت په اصلاحي ارزونه، د محصل په مټ د اړوند پوهنځي او څانگي په ارزونه کي ونډه ولري.

دوهم فصل

په بڼست پوهنتون کي د علمي خپلواکي سره مخالف موارد (توکي)

نولسمه ماده

علمي خپلواکي د پوهنتون د علمي کادر د غړو د غير پوهنتوني مجازات او قانون نه د سرغړوني په تړاو ملاتړ نه کوي.

شلمه ماده

علمي خپلواکي د هغو استادانو نه چي يوازي خپل درسي مکلفيتونه ترسره کوي او په پوهنتون کي د نورو مواردو په ترسره کولو لکه: (په کمپيو، غونډو، کنفرانسونو، ورکشاپونو، سمینارونو، د علمي او لابراتواري کارونو په ترسره کولو، په ټولنه کي د پوهنتون د رول، د تدريس او زده کړي په پروسه کي د نوبست، د کيفيت لوراوي او د دپارتمنت په چارو کي ونډه نه اخلي او احساس مسوليت نه کوي، ملاتړ نه کوي.

يوډلسمه ماده

علمي خپلواکي اجازه نه ورکوي چي د علمي کادر غړي محصل تهديد، ازار او اذيت کړي، مسخره کړي او ياهم خپل شخصي افکار او نظريات ورباندي وترپي (تحميل) کړي.

دوه ويښتمه ماده

علمي خپلواکي د استاد له لوري د محصل څخه د مضمون د بڼه زده کړي او د پوهنتون د اساسي او اکاډميکو ظوابطو د مراعتولو د غوښتني او مطالبی مخنيوي او مخالفت نه کوي

دروښتمه ماده

علمي خپلواکي ددې تضمین نه کوي چي د علمي کادر يو بي کفايت او نا لايق غړی دي په دايمي توگه د علمي کادر د غړي په توگه پاتي او خپلي دندي ته دوام ورکړي.

څلورويښتمه ماده

علمي خپلواکي د علمي کادرغړي او محصل ته ددي حق نه ورکوي چي د دپارتمنت، پوهنځي او لوړو زده کړو د بنسټ د اصولو او مقرراتو خلاف عمل و کړي اما ددي حق ورکوي چي غير عادلانه اصولو او مقرراتو باندي نيوکه وکړي.

پنځه ويستمه ماده

علمي خپلواکي د علمي کادر د هغو غړو او محصلانو ملاتړ نه کوي کوم چې د ضوابطو خلاف عمل کوي. ولي دا لازمه ده چې د صريح او شفاف ثبوت د شتون په صورت کي قانوني کړني ترسره او عادلانه چلند وسي.

شپږويستمه ماده

علمي خپلواکي د علمي کادر د هغه غړي ملاتړ نه کوي چې د معقول او مؤجه عذر څخه پرته مکرراً غيرحاضري کوي او يا هم د ورسپارل سوي مضمون او درسي مکلفيتونو د ترسره کولو څخه انکار کوي.

اوه ويستمه ماده

علمي خپلواکي د علمي کادر د هغو غړو ملاتړ نه کوي کوم چې د غيرعلمي ناسم چلند او پوهنتون د معقولو پاليسيو نه د سرغړوني او نقض د ادعا پر وړاندي د توضيحاتو ورکولو او ځواب ويلو ته نه حاضريري.

دريم فصل

په بڼست پوهنتون کي د علمي خپلواکي اړتياوي

اته ويستمه ماده

د علمي خپلواکي لاسته راوړل، د علم او پوهي د ودې، خپرېدو او ځليدو لپاره يو لړ لاندي مادي او معنوي امکاناتو ته اړتياو لري.

1. د هغو فعاليتونو په وجهه د استادانو محصلينو تشويق په کومو کي چې علمي خپلواکي ليدل کيږي.
2. په علمي خپلواکي پوري تړلو ارزښتونو په نظر کي نيولو سره د پوهنتون د فعاليتونو برسي.
3. د پوهنتون د رهبري له لوري د داسي فضا پر رامنځته کولو تاکيد چې په هغه کي کړني، چلند او افکار وکولاي سي د علمي خپلواکي لپاره کتوري پايلي ولري.
4. د کتابتون شتون، کتاب، کتابتونو او انټرنیټي سايتونو ته د محصلينو د لاسرسي په منظور د کتاب او نورو اړينو امکاناتو شتون.
5. د کتابتون څخه د کتي اخیستونکو لپاره په کابتون کي د مطالعي د مناسب چاپيريال رامنځته کول.
6. د دپارتمنتونو لپاره په کتابتون کي د اړتيا وړ سرچينو شتون.
7. محصلانو ته د درسونو اړوند مطالعي او څيړنيزو فعاليتونو د ترسره کولو او آزادي مطالعي کولو لارښوونه او راهنمايي کول.
8. د کنفرانسونو، علمي ناستو او د علمي پروژو د ترسره کولو په منظور د بحثونو لپاره د اړتيا وړ په تخنيکي وسايلو د سمبال تالار شتون.
9. د رشتي (ځانگي) اړوند د مجهزو لابراتوارونو شتون.

نېه ویشتمه ماده

پدې پالیسی کې د ذکر سوو مواردو څخه د استادانو او محصلانو د سرغړونې په صورت کې د لوړو زده کړو د قانون، مقرراتو او لایجو سره سم چلند او پوښنه کېږي.

د بېست پوهنتون د علمي خپلواکۍ پالیسي د علمي خپلواکۍ اصل ته د پوهنتون د ژمنتیا او درناوي په موخه په درو فصلونو (۲۹) مادو او (۹) بندونو کې ترتیب سوي د پوهنتون د کیفیت د تضمین او لوړاوي اصلي کمیتی د (۰۱ / ۰۶ / ۱۳۹۹) نېټې په (۶۷) گڼه غونډه کې تایید او د تصویب په موخه د پوهنتون علمي شورا ته وړاندې سوه.

د بېست پوهنتون د علمي خپلواکۍ پالیسي د علمي خپلواکۍ اصل ته د ژمنتیا او درناوي په موخه په درو فصلونو (۲۹) مادو او (۹) بندونو کې ترتیب سوي د پوهنتون د علمي شورا د (۰۵ / ۰۶ / ۱۳۹۹) نېټې په (۸۲) گڼه غونډه کې تایید او د تصویب سوه.